668/03

Den 31. marts 2003 blev i sag nr. 58.873:

XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX
XXXXXXXXXX

mod

Pen-Sam Liv
forsikringsaktieselskab
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

afsagt sålydende

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren, der har pensionsforsikring i Pen-Sam Liv, påstår selskabet pligtig at yde klageren invalidepension med den dækning, der var gældende, forinden forsikringen blev omskrevet til præmiefri forsikring.

Klageren gør således gældende, at hun er omfattet af de ydelser, der var gældende på skadetidspunktet i 1998.

I klageskrivelsen af 2/7 2002 anfører klageren:

> "Da jeg anmeldte min skade til Pen-Sam d. 30/4-98 var jeg fuldt dækket, og da de anerkendte min skade og udbetalte et engangsbeløb til 2/3 invaliditet d. 28/2-02, mente jeg, at de følger skaden havde givet mig og den deraf følgende invalide/førtidspension skulle dækkes som på skadedagen. Jeg har efter et års præmiefri fravalgt forsikringen med den opfattelse at min 'gamle' ulykke var dækket."

Selskabet har i skrivelse af 31/7 2002 til nævnet redegjort for sagen således:

> "I.J.C. [klageren] har i samråd med sin advokat, B.B. anket over Pen-Sam's afgørelse, hvorefter hun anses for berettiget til ydelser ved 2/3 varig erhvervsevnenedsættelse i ethvert erhverv pr. 01.07.2001.

Klageren gør gældende, at hun burde været blevet tilkendt invalidepension med den dækning, der inden omskrivning til præmiefri forsikring var gældende på skadetidspunktet 30.04.1998.

Om sagen kan oplyses følgende:
I.J.C. blev medlem af arbejdsmarkedspensionsordningen, idet hun i kraft af sin ansættelse blev optaget den 01.04.1990 i Pensionsordningen af 01.04.90 i Pen-Sam Liv.

Medlemmet blev udsat for en ulykke den 30.04.1998, hvor hun pådrog sig en læsion af højre skulder, som efterfølgende har resulteret i bevæge- og belastningsudløste smerter samt natlige smerter. Medlemmet blev opsagt fra sin stilling på grund af 120 sygedage den 31.03.1999. Medlemmet overgik til sygedagpenge fra den 01.04.1999.

Efter ophør af pligtmæssig bidragsindbetaling fra arbejdsgiver den 31.03.1999 er medlemmet i pensionsordningen omfattet af præmiefri dækning i 12 måneder, det vil sige til og med den 31.03.2000. Under præmiefri dækning opretholdes forsikringsdækningen uændret. Ordningen omskrives efter ophør af præmiefri dækning til præmiefri forsikring (hvilende ordning), hvor ydelserne alene baseres på de allerede indbetalte bidrag. For invalidesum ved 2/3 varig erhvervsevnenedsættelse opretholdes dækning dog i 5 år fra fratrædelsen, såfremt medlemmet i hele perioden er uafbrudt erhvervsudygtig.

Den 25.01.2000 sendte vi brev til medlemmet, hvor vi oplyste hende om, at den præmiefri dækning var ved at udløbe, og at hun skulle tage stilling til sit pensionsforhold inden 31.03.2000. Vi oplyste her bl.a. om muligheden for at tegne fortsættelsesforsikring. Af brevet fremgår videre, at vi råder medlemmet til at kontakte os, såfremt hun er fratrådt på grund af sygdom. Vi modtog imidlertid ingen reaktion fra medlemmet.

Den 06.07.2000 og 04.12.2000 sendte vi ydelsesoversigter med angivelse af den ændrede dækning. Heller ikke disse fremkaldte reaktioner fra medlemmet.

Pensionsordningen er herefter omskrevet til præmiefri forsikring pr. 31.03.2000.

...

Pen-Sam's vurdering af erhvervsevnen

Til brug for vurdering af erhvervsevnenedsættelse har Pen-Sam indhentet såvel sociale som lægelige akter, herunder akter fra Hjørring-Brønderslev sygehus (ortopædkirurgisk afdeling), statusattester fra egen læge samt speciallægeerklæring fra ortopædkirurg S.C. af 06.04.2001, hvoraf kopi vedlægges.

På baggrund af disse akter fandt Pen-Sam bl.a. på baggrund af vurdering fra selskabets lægekonsulent, at medlemmet var uegnet til armbelastende arbejde. På tidspunktet for udfærdigelsen af speciallægeerklæringen fra S.C. den 06.04.2001, hvor der var gået 7 måneder fra operationen, vurderes tilstanden at være blevet stationær. I erklæringen angives, at der ved objektiv undersøgelse findes næsten normal passiv bevægelighed, men betydelig indskrænket aktiv bevægelighed. Det er herefter selskabets vurdering, at erhvervsevnen er dokumenteret nedsat varigt med omkring halvdelen, men ikke med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv.

...

Udbetaling fra pensionsordningen

Som det fremgår af forsikringsbetingelsernes § 11 er medlemmet berettiget til invalidepension fra Pensionsordningen af 01.04.90, når erhvervsevnen. af selskabet skønnes nedsat med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv, og nedsættelsen er af en vis varighed, dog tidligst fra lønophør.

Vurderingen foretages af selskabet på baggrund af samtlige sagens oplysninger. En offentlig kendelse vil indgå i disse oplysninger, men den offentlige vurdering vil ikke nødvendigvis være sammenfaldende med selskabets. Pen-Sam har som nævnt vurderet, at der i sagen foreligger dokumentation for, at erhvervsevnen varigt er nedsat med mellem 1/2 og 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv. Pen-Sam er således ikke enig i den vurdering, der er lagt til grund for tilkendelsen af mellemste offentlige førtidspension, idet selskabet ikke har fundet, at der er tilstrækkelig objektiv dokumentation for, at erhvervsevnen varigt er nedsat med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv.

Pen-Sam har imidlertid valgt konkret ikke at anfægte den vurdering, der er lagt til grund i det offentlige, og har lagt tilkendelsen af mellemste førtidspension fra 01.07. 2001 til grund for tilkendelse af invalidepension fra pensionsordningen, selvom vi ikke var enige i kommunens vurdering af omfanget af erhvervsevnenedsættelsen. Medlemmet er derfor tilkendt invalidepension fra pensionsordningen fra samme tidspunkt. Tilkendelse af invalidepension fra pensionsordningen sker således ikke på baggrund af selskabets vurdering af omfanget af erhvervsevnenedsættelsen, men udelukkende på baggrund af den offentlige kendelse om mellemste førtidspension.

...

Af forsikringsbetingelsernes § 25 fremgår, at medlemmet er berettiget til invalidesum ved varig erhvervsevnenedsættelse med 2/3 fra Pensionsordningen af 01.04.90, når erhvervsevnen før det fyldte 60. år af selskabet skønnes nedsat med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv, og nedsættelsen er af en vis varighed, dog tidligst fra lønophør. Af § 26 om opretholdt dækning fremgår, at dækningen med invalidesum ved 2/3 varig erhvervsevnenedsættelse af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv opretholdes i 5 år efter fratrædelsen, hvis medlemmet er uafbrudt erhvervsudygtig i hele perioden fra fratrædelsen og indtil erhvervsevnen af selskabet skønnes nedsat varigt med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv.

Selskabet har valgt tilsvarende at lægge datoen for tilkendelsen af mellemste førtidspension den 01.07.2001 til grund for tilkendelse af invalidesum ved varig nedsættelse af erhvervsevnen med 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv fra pensionsordningen, selvom vi ikke var enige i kommunens vurdering af omfanget af erhvervsevnenedsættelsen. Selskabet har videre fundet, at medlemmet anses for omfattet af retten til opretholdt dækning på invalidesummen i forsikringsbetingelsernes § 26, hvorefter dækningen opretholdes i indtil 5 år fra fratrædelsen uden præmiebetaling.

...

Der er således udbetalt invalidesum til medlemmet med virkning fra 01.07.2001 på 85.000 kr. efter afgift og med tillæg af renter.

Medlemmet er endvidere underrettet om, at hun er tilkendt løbende invalidepension fra pensionsordningen tilsvarende med virkning fra 01.07.2001. Udbetaling er imidlertid endnu ikke iværksat, idet dette beror på medlemmets svar på, hvorvidt hun ønsker pensionen udbetalt løbende, eller om hun ønsker udbetaling af pensionen konverteret til et engangsbeløb. Medlemmet har tilkendegivet, at hun ønsker at drøfte dette med sin advokat, inden hun tager stilling hertil.

Fortsættelsesforsikring

Efter ophør af pligtmæssig bidragsindbetaling fra arbejdsgiver den 31.03.1999 er medlemmet omfattet af præmiefri dækning i 12 måneder, det vil sige til og med den 31.03.2000.

Dækning med invalidesum vil herefter bortfalde, og dækning med invalidepension vil blive nedsat ved omskrivning til præmiefri forsikring, hvorefter ydelsen baseres på de allerede indbetalte bidrag.

Såfremt medlemmet er uafbrudt erhvervsudygtig, vil dækning med invalidesum dog blive opretholdt uden præmiebetaling i 5 år fra fratrædelsen. En tilsvarende ret findes ikke for invalidepension.

Den 25.01.2000 sendte vi brev til medlemmet, hvor vi oplyste hende, at den præmiefri dækning var ved at udløbe, og at hun skulle tage stilling til sit pensionsforhold inden 31.03.2000. Vi oplyste her bl.a. om muligheden for at tegne fortsættelsesforsikring. Vi modtog imidlertid ingen reaktion fra medlemmet.

Den 06.07.2000 og 04.12.2000 sendte vi ydelsesoversigter med angivelse af den ændrede dækning. Heller ikke disse fremkaldte reaktioner fra medlemmet.

Pensionsordningen er herefter omskrevet til præmiefri forsikring pr. 31.03.2000.

Først efter udsendelsen af seneste ydelsesoversigt af 27.07.2001 modtog vi en reaktion.

6. 58.873

Den 02.08.2001 modtager vi brev fra advokat B.B. vedlagt kopi af kendelse på mellemste førtidspension. Pen-Sam igangsætter herefter sagsbehandlingen ved fremsendelse af ansøgningsskema den 28.08.2001 til brug for vurdering af helbredsbetinget ydelse.

Advokat B.B. har ved brev af 12.04.2002 anmodet om dokumentation for, at medlemmet har været behørigt vejledt om mulighed for tegning af fortsættelsesforsikring, hvilket er besvaret af Pen-Sam den 22.04.2002. Advokaten fastholder i breve af 25. 04.2002 og 13.06.2002, at uanset medlemmet er behørigt vejledt, bør medlemmet være omfattet af de ydelser, der var gældende på skadetidspunktet. Advokaten er senest blevet besvaret af Pen-Sam den 20.06.2002.

Konklusion

Selskabet fastholder afgørelsen om afslag på udbetaling af invalidepension fra et tidspunkt, som ligger forud for omskrivning til præmiefri forsikring.

Selskabet gør for det første gældende, at medlemmet er vejledt om sine muligheder for at tegne fortsættelsesforsikring, ligesom hun yderligere er opfordret til at rette henvendelse til selskabet. Medlemmet reagerede imidlertid ikke herpå.

Selskabet gør for det andet gældende, at der ikke er grundlag for tilkendelse af invalidepension fra et tidligere tidspunkt end 01.07.2001. Medlemmet har efter fratrædelsen af den pensionsgivende stilling dels været under revalidering og dels været gennem operation. Helbredstilstanden er siden forværret, og helbredstilstanden. kan ikke betegnes som varig før yderligere revaliderings- og helbredelsesforsøg blev opgivet. Retten til invalidepension indtræder ikke på tidspunktet for skaden, men på tidspunktet for invaliditet.

På baggrund af sagens oplysninger vurderede Pen-Sam, at erhvervsevnen var varigt nedsat med 1/2 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv, men at der ikke var tale om en erhvervsevnenedsættelse på 2/3. Pen-Sam har imidlertid lagt tilkendelsen af mellemste førtidspension fra 01.07.2001 til grund for tilkendelse af invalidepension fra pensionsordningen, selvom selskabet ikke er enig i kommunens vurdering af om-

fanget af erhvervsevnenedsættelsen. Invalidepension fra pensionsordningen er derfor tilkendt fra samme tidspunkt.

På den baggrund fastholder selskabet afvisning af krav på iværksættelse af invalidepension fra et tidligere tidspunkt end 01.07.2001."

I skrivelse af 4/8 2002 til nævnet har klageren anført:

"Efter at have gennemlæst Pen-Sams redegørelse har jeg følgende bemærkninger: Side 1 nederst: efter at have modtaget brev d. 25/1-00 ringede jeg til Pen-Sam og talte med T.K. om min fremtidige forsikring. Jeg oplyste til hende, at jeg på grund af opsigelse fra mit job, ikke havde en klar fornemmelse af min forringede økonomiske situation og derfor overvejede at frasige forsikringen. Jeg blev ikke oplyst om, at det ville forringe min erstatning hvis en følgevirkning af ulykken, som forsikringsselskabet havde godkendt, da jeg var fuldt forsikret, ville blive førtidspension. Det var kun, hvad en fortsættelsesforsikring ville koste og om mulighederne for at genoptage forsikringen, hvis jeg evt. kom i andet arbejde. Så det er ikke rigtigt, at 'de ingen reaktion fra medlemmet modtog'.

De ydelsesoversigter, som jeg fik, var således efter min opfattelse gældende for min fremtidige status og ikke gældende for ulykken d. 30/4-98, derfor var der ingen grund til at reagere, for jeg vidste, at jeg fremover var dækket efter det.

Konklusion

Jeg har reageret på alle henvendelser fra Pen-Sam, og fastholder min ret til at stille spørgsmål til størrelsen på ydelsen, idet jeg mener, at når ulykken var godkendt, må de følgevirkninger, den gav som det at blive invalidepensionist, være dækket. Jeg er fuldt klar over at fremtidige ulykker ikke dækkes."

Sagen har været forelagt Arbejdsskadestyrelsen med henblik på fastsætttelse af méngrad og erhvervsevnetab. Méngraden er fastsat til 12%, og erhvervsevnetabet til 65%. Stationærtidspunktet er fastsat til 30/7 1998. Om erhvervsevnetabet hedder det i styrelsens erklæring af 29/7 2002:

"Vi har ved vurderingen af erhvervsevnetabet lagt vægt på, at I.C. ikke har kunnet vende tilbage til arbejdsmarkedet efter ulykkestilfældet den 30. april 1998, og at hun

derfor er tilkendt mellemste førtidspension som følge af at hendes erhvervsevne ansås var varigt nedsat med ca. 2/3.

Vi vurderer, at I.C.'s erhvervsevne set i et varigt perspektiv må anses for betydelig nedsat, og at hun kun i begrænset omfang, og kun hvis det sker, under iagttagelse af skånehensyn vil være i stand til at udføre relevant erhvervsarbejde. Vi skønner i forlængelse heraf, at skadefølgerne efter ulykken den 30. april 1998 vil medføre et væsentligt indtægtstab, som vi skønsmæssigt vurderer til 65 procent svarende til et erhvervsevnetab på 65 procent.

Stationærtidspunktet: Stationærtidspunktet er skønsmæssigt fastsat til 3 måneder efter ulykken, altså den 30. juli 1998, hvor skaden efter medicinsk erfaring vil være ophelet. Der ses ikke at være sket en væsentlig blivende bedring af I.C.'s helbredstilstand efter dette tidspunkt.

Stationærtidspunktet er skønsmæssigt fastsat, da der ikke i sagen er angivet behandlingsforløb eller omtalt andre faktiske omstændigheder efter skaden, som på relevant vis kan begrunde en anden fastsættelse af stationærtidspunktet.

Det bemærkes i denne forbindelse, at der ikke var nogen effekt af operationen den 5. september 2000.

Stationærtidspunktet er det tidspunkt, hvor der efter relevant behandling i nogenlunde fortsættelse af ulykkestilfældet ikke kan forventes yderligere bedring."

I speciallægeerklæring af 6/4 2001 fra ortopædkirurg S.C. hedder det bl.a.:

"**Resume og konklusion:**

Tidligere rask klient, som pådrog sig traume mod højre skulder i april 1998. Klinisk har det lignet påvirkning af rotatorcuff og højre akromioklavikulærled. Pga. vedvarende stærke smerter er der d. 050900 foretaget højresidig subakromial dekompression samt resektion af laterale højre klavikelende.

Der har ikke været positiv effekt af denne behandling.

Klienten har vedvarende kroniske smerter i højre skulder, strålende ned i højre arm, forværring ved fysisk aktivitet.

Der er ikke yderligere behandlingstilbud.

Som følge af UT har hun måttet opgive jobbet som dagplejemor og har efter forsøg på revalidering endt med at søge helbredsbetinget førtidspension.

Tilstanden skønnes at være stationær således, at man kan afsluttet den forsikringsmæssige side af sagen."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 11. Invalidepension**

Forsikrede, som er optaget i pensionsordningen inden det fyldte 50. år, er berettiget til invalidepension, når erhvervsevnen før det fyldte 67. år af selskabet skønnes nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv, og nedsættelsen er af en vis varighed, dog tidligst fra lønophør.

...

§ 23. Præmiefri forsikring

Ved ophør af perioden med præmiefri dækning overgår forsikringen til præmiefri forsikring efter regler fastsat af selskabet, medmindre forsikrede direkte derefter er berettiget til udbetaling af forsikringsydelser, eller forsikringen videreføres af ny arbejdsgiver eller fortsættes af forsikrede selv.

...

§ 26. Opretholdt dækning

Dersom forsikrede fratræder den stilling, som medførte pligtmæssig præmiebetaling, opretholdes dækning for invalidesum i 5 år efter fratrædelsen, såfremt forsikrede er uafbrudt erhvervsudygtig i hele perioden, indtil retten til invalidesum i henhold til § 25 indtræder.

§ 27. Præmiefri dækning

Forsikrede er i de første 12 måneder efter ophør af pligtmæssig præmiebetaling omfattet af præmiefri dækning, således at forsikrede bevarer sine hidtidige rettigheder i henhold til § 25."

Nævnets flertal udtaler:

Ifølge forsikringsbetingelsernes § 11 er forsikrede berettiget til invalidepension, når erhvervsevnen før det fyldte 67. år er nedsat med mindst 2/3 af den fulde erhvervsevne i ethvert erhverv, og nedsættelsen er af en vis varighed, dog tidligst fra lønophør. Forsikringsbegivenheden må således anses for at være nedsættelse af erhvervsevnen i den ovenfor kvalificerede grad. Forsikringsbegivenheden skal finde sted i forsikringstiden, der afgrænses ved udløbet af den præmiefri dækning den 31/3 2000, når der ikke er tegnet en fortsættelsesforsikring. Afgørende er herefter, om klageren inden den 31/3 2000 har mistet 2/3 af erhvervsevnen. Tildelingen af mellemste førtidspension skaber efter flertallets opfattelse en forhåndsformodning for, at erhvervsevnetabet er på 2/3. Flertallet finder, at denne forhåndsformodning ikke er afkræftet ved det af selskabet fremførte. Efter oplysningerne fra Arbejdsskadestyrelsen - herunder stationærtidspunktet - finder flertallet det tilstrækkelig godtgjort, at erhvervsevnetabet på 2/3 er opstået på stationærtidspunktet den 30/7 1998, hvorfor selskabet skal udbetale klageren invalidepension fra lønophør den 1/4 1999 med de pr. 30/7 1998 gældende summer.

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Selskabet, Pen-Sam Liv forsikringsaktieselskab, skal udbetale klageren invalidepension fra den 1/4 1999 med de pr. 30/7 1998 gældende summer. Beløbet udbetales med tillæg af renter i henhold til forsikringsaftalelovens § 24.

J. Hermann